

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Станислав Димитров

професор във Висшето училище по застраховане и финанси –

София

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: проф. д-р Юлия Добрева

Тема: “Глобални, регионални и национални измерения на социалните неравенства”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 698 от 16.12.2024 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси чл.-кор. проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема “Глобални, регионални и национални измерения на социалните неравенства” за придобиване на научна степен „доктор на науките” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е проф. д-р Юлия Добрева – кандидат към катедра „Финанси и застраховане“.

Предадените от проф. д-р Юлия Добрева материали включват следните:

1. Дисертация - на български език
2. Автореферат - на български език
3. Декларация за оригиналност
4. Справка за наукометричните показатели за „доктор на науките“

5. Списък на публикациите
6. Публикациите по процедурата
7. Резюмета на публикациите по процедурата
8. Списък на цитиранията
9. Автобиография - на английски език

Кандидатът проф. д-р Юлия Добрева е приложила 11 бр. публикации, от които: 1 бр. студия, 1 публикувана глава от колективна монография и 9 бр. статии.

2. Кратки биографични данни за кандидата

На основа на представената кратка автобиография от кандидата може да се направи извод, че проф. д-р Юлия Добрева има значителен опит както в областта на практиката, така и в научната и преподавателска дейност.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Изследването на проф. д-р Юлия Добрева е **насочено** към анализа на социалните неравенства, с техните измерения в глобален, регионален и национален аспект. В представения дисертационен труд проф. Добрева си поставя за **цел** да направи задълбочено изследване на „...на съвременните характеристики на глобалните, регионални и национални неравенства“. **Тезата** на труда е „...че неравенствата в глобален, регионален и национален мащаб са породени от специфични за конкретния регион фактори с икономически социален и политически произход. Следователно свързани те с нея хипотези са, че за задълбочаване на неравенствата допринасят различни по рода си кризи и промени в икономическите модели. Преодоляването на неравенствата в условията на 21 век е постижимо, ако се ангажират всички институционални механизми, като се засили политиката по насърчаване на иновациите и насочване на финансирането към високо продуктивни инвестиции.“.

Новото в изследването на разглежданата проблематиката е анализът на взаимовръзките неравенства, икономически растеж, фактори за неравенства, влияние на кризите, иновации и съзидателно разрушение, както и очертаване на механизми за преодоляване на неравенства.

Разглежданата проблематика е **актуална**, предвид явленията и тенденциите през последните години от дигитализация, преход към екологосъобразни дейности, навлизане на повече технологии в различни сфери от икономическия и социален живот, климатичните предизвикателства пред света, военните конфликти, икономически и здравни кризи, както и динамичните политически процеси в много страни от света.

Изследването от проф. Добрева на поставената проблематика е значим принос за теорията и за практиката.

4. Познаване на проблема

Кандидатът проф. д-р Юлия Добрева демонстрира много добри познания относно изследваната проблематика.

5. Методика на изследването

Методологията на изследването е посочена на стр. 6 от дисертацията. Използваната методология съответства на целите на изследването.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Структурата на дисертационния труд съдържа увод, три глави, заключение и приноси, използвана литература.

В увода на дисертационния труд са поставени ясно и конкретно формулирани **цел, обект, предмет, теза, задачи и методология**. Положително е формулираните ограничения на извършеното изследване.

Дисертационният труд е с обем 207 страници.

Наименованието на Първа Глава е „Същност и основни характеристики на неравенството“. Тази част от изследването е посветено на измерването на неравенството, теории за неравенството и бедността, ефектите на съзидателното разрушение и иновациите върху неравенството.

Анализът във Втора Глава се фокусира върху глобални и регионални аспекти на неравенството. Разгледани са характеристиките и са формулирани спецификите на неравенството в Европа и САЩ, Азия, Африка и Южна Америка. Анализира се отражението на епидемията от Ковид-19 върху глобалните неравенства.

В Трета Глава се разглеждат национални аспекти на неравенството. Анализират се основните характеристики на неравенството в България, както и факторите, оказващи влияние върху неравенството.

Заклучението съответства на анализа в дисертационния труд.

В Използваната литература са посочени 137 източника.

Структурата на работата е подходящо избрана. Съдържанието съответства на темите на отделните части.

Положителен момент на дисертационния труд е обстоятелството, че след всяка глава са формулирани **основните изводи**, до които е достигнал авторът в съответната част.

В текста **коректно са цитирани** автори и източници на информация.

Изследваните данни са **актуални**.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

На стр. 191 проф. Добрева посочва за приноси на дисертационния труд следните:

1. Извършен е теоретичен преглед на основните термини и индикатори, използвани за измерване на неравенството
2. Разгледана е взаимовръзката между неравенството и икономическия растеж
3. Доказано е, че чрез иновации и съзидателно разрушение, чрез високо продуктивни инвестиции може да се преодолеят неравенствата в доходите в условията на финансови и икономически кризи, както и при икономики в преход

4. Анализирано е проявлението на неравенството в различни региони на света /Азия, Африка, Латинска Америка/, като са отличени неговите основни характеристики в тези региони
5. Открити са спецификите на неравенството в Европа и конкретно в Европейския съюз, съпоставимо с неравенството във водеща икономика като тази на САЩ
6. Извършен е анализ на неравенството в България и основните тенденции за периода 2000-2022 г. и са предложени начини за намаляването му в бъдеще.

Напълно приемам така формулираните от автора приноси. Те съответстват на изследването в дисертационния труд.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

За публикации по дисертационния труд са посочени 9 статии, една глава от колективна монография и една студия. Публикациите показват системни и задълбочени изследвания на кандидата проф. д-р Юлия Добрева в области, свързани с изследваната проблематика в дисертационния труд.

9. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Кандидатът проф. д-р Юлия Добрева напълно изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“.

На основата на критичния преглед на дисертационния труд на тема: “Глобални, регионални и национални измерения на социалните неравенства”, разработен от проф. д-р Юлия Добрева имам основание да направя заключението, че изследването отговаря на минималните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дисертационният труд отговаря на високите изисквания за съчетаване на теория, практически изследвания и произтичащи от това изводи. Трудът съдържа теоретични обобщения и решения на големи научни или научно-приложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката.

10. Лично участие на кандидата

В представените дисертация и публикации ясно личи авторското участие на кандидата проф. д-р Юлия Добрева.

11. Автореферат

Авторефератът напълно отговаря на изискванията за този вид разработки.

12. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени бележки и препоръки към дисертационния труд.

13. Лични впечатления

Имам лични впечатления от кандидата проф. д-р Юлия Добрева. Впечатленията ми са от работата на кандидата във ВУЗФ като преподавател, научен работник и административен ръководител. Впечатленията ми са изцяло положителни.

14. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръките ми са задълбочаване на изследванията в тази социално значима проблематика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за

прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилата за условията и реда за придобиване на научната степен “доктор на науките” във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидата проф. д-р Юлия Добрева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“** на проф. д-р Юлия Добрева в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

02.02.2025 г.

Рецензент:
(проф. д-р Станислав Димитров)